

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Sekretarz Rady Ministrów

Joanna Knapińska

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-26-24

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, w ślad za przekazanym w dniu 18 kwietnia 2024 r. projektem ustawy o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic”(druk nr 319) przesyłam projekt aktu wykonawczego.

Z poważaniem
Joanna Knapińska
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia

w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3

Na podstawie art. 6c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338 i ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa standardy opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym standardy, które podmiot prowadzący żłobek lub klub dziecięcy, podmiot zatrudniający dziennego opiekuna oraz dzienny opiekun prowadzący działalność na własny rachunek:

- 1) są obowiązani uwzględnić organizując opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 – zwane dalej „niezbędnymi standardami”;
- 2) mogą uwzględnić organizując opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 – zwane dalej „standardami podnoszenia jakości”.

§ 2. Podmiot prowadzący żłobek lub klub dziecięcy, podmiot zatrudniający dziennego opiekuna oraz dzienny opiekun prowadzący działalność na własny rachunek, uwzględniając standardy, o których mowa w § 1, bierze pod uwagę potrzeby dzieci pochodzących z rodzin należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, dzieci z rodzin zróżnicowanych językowo i kulturowo, dzieci z rodzin migrantów, dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym, dzieci wymagających szczególnej opieki oraz dzieci z niepełnosprawnościami.

§ 3. Niezbędne standardy obejmują:

- 1) określenie zasad pracy z dziećmi z poszanowaniem ich praw, zawartych w Konwencji o prawach dziecka;
- 2) stworzenie planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego;
- 3) określenie procedury w zakresie zasad:
 - a) pobytu:

¹⁾ Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – rodzina, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 2715).

- w żłobku lub klubie dziecięcym osób innych niż zatrudniony personel,
 - u dziennego opiekuna osób innych niż dzienny opiekun,
- b) przyrowadzania i odbioru dzieci ze żłobka, klubu dziecięcego lub od dziennego opiekuna;
- 4) sporządzenie programu adaptacji dzieci uwzględniającego aktywny udział rodziców;
- 5) opracowanie profilu kompetencji osób zajmujących się dziećmi;
- 6) zapewnienie dzieciom:
- a) warunków do swobodnego poruszania się, a w przypadku dzieci w wieku niemowlęcym możliwości eksplorowania przestrzeni przez przenoszenie ich w różne miejsca,
 - b) warunków do różnego rodzaju odpoczynku, w tym na świeżym powietrzu,
 - c) warunków do zachowania intymności podczas czynności higienicznych,
 - d) wsparcia w czynnościach związanych z higieną, z poszanowaniem intymności dzieci,
 - e) wsparcia w uczeniu się kontroli ruchów ciała i chodzenia oraz w podejmowaniu nowych wyzwań ruchowych z zachowaniem bezpieczeństwa dzieci,
 - f) warunków do ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej i wsparcia w rozwoju tej koordynacji,
 - g) warunków do rozwijania samodzielności w czasie posiłków i wsparcia w rozwijaniu samodzielności w czasie posiłków,
 - h) swobody w wyborze posiłków odpowiadających rozsądnym preferencjom dzieci oraz zapewnienie dzieciom możliwości spożywania posiłków w tempie przystosowanym do ich indywidualnych potrzeb,
 - i) wsparcia w radzeniu sobie z trudnymi emocjami, z uwzględnieniem stosowania jednolitych metod w odniesieniu do danego dziecka przez każdą osobę sprawującą opiekę nad dzieckiem,
 - j) swobody w wyborze rówieśników, z którymi dzieci chcą spędzać czas i wspólnie się bawić,
 - k) dostępu do materiałów pobudzających ich rozwój, w tym motoryczny, i ciekawość świata,
 - l) warunków do artystycznej ekspresji, w tym swobodnego dostępu do materiałów artystycznych dostosowanych do potrzeb dzieci,
 - m) warunków do kontaktu z naturą,

- n) warunków do aktywności edukacyjnych umożliwiających poznawanie świata;
- 7) zachowania personelu w stosunku do dzieci uwzględniające:
 - a) zwracanie się do dzieci po imieniu,
 - b) podejmowanie działań kształtujących nawyki zdrowego żywienia i higieny,
 - c) respektowanie chęci dzieci do przerywania interakcji,
 - d) wyjaśnianie dzieciom znaczenia ustalonych zasad funkcjonowania,
 - e) wyrażanie się w sposób zrozumiały, wyraźny, pełnymi zdaniami, nie infantylizując języka w komunikacji z dziećmi, jednocześnie używając słownictwa dostosowanego do danego dziecka i poszerzającego jego umiejętności językowe i poznawcze,
 - f) podejmowanie działań umożliwiających rozwój motoryki,
 - g) podejmowanie działań służących rozwojowi artystycznemu dzieci;
 - 8) wprowadzenie i stosowanie porozumienia z rodzicami określającego prawa i obowiązki rodziców oraz odpowiednio żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna;
 - 9) określenie sposobu zbierania przez personel informacji dotyczących istotnych potrzeb, preferencji, nawyków i umiejętności dzieci;
 - 10) określenie i stosowanie zasad bieżącej komunikacji z rodzicami, z uwzględnieniem obowiązkowej rozmowy z rodzicami danego dziecka oraz grupowo co najmniej raz w roku oraz z uwzględnieniem pilnej komunikacji, zarówno przez personel, jak i rodziców, w przypadku wystąpienia niepokojących objawów lub zachowań u dziecka;
 - 11) określenie systemu zgłaszania i rozpatrywania uwag, wniosków i skarg rodziców;
 - 12) zachowanie w poufności danych i informacji dotyczących dzieci i ich rodziców;
 - 13) zarządzanie personelem w sposób uwzględniający:
 - a) kompetencje każdego pracownika,
 - b) przekazywanie przez przełożonego danemu pracownikowi informacji na temat jakości jego pracy,
 - c) podnoszenie kwalifikacji zawodowych, w szczególności przez udział w szkoleniach organizowanych w godzinach pracy,
 - d) ustalenie i realizację systemu wsparcia i wdrożenia nowych pracowników,
 - e) dbałość o prawidłową komunikację wewnętrzną i rozwiązywanie problemów interpersonalnych;
 - 14) określenie i stosowanie procedury postępowania w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka przez rodziców lub osoby sprawujące opiekę w instytucji opieki, na podstawie obowiązujących w tym zakresie przepisów;

- 15) procedury zapobiegania wypadkom podczas pobytu dzieci w instytucjach opieki, a także rozprzestrzenianiu się chorób wśród dzieci, personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i dziennych opiekunów;
- 16) procedury postępowania w razie wypadku dziecka;
- 17) udostępnianie rodzicom przez personel informacji i materiałów dotyczących rozwoju dzieci i zdrowego żywienia dzieci;
- 18) przekazywanie przez personel rodzicom dzieci uczęszczających do instytucji opieki informacji na temat zasad funkcjonowania instytucji opieki, procedur obowiązujących w tej instytucji, a także bieżących działań podejmowanych z dziećmi;
- 19) przekazywanie przez personel rodzicom ubiegającym się o objęcie dziecka opieką w instytucji opieki informacji na temat zasad funkcjonowania instytucji opieki i procedur obowiązujących w tej instytucji.

§ 4. Standardy podnoszenia jakości dotyczą:

- 1) pracy z dziećmi;
- 2) organizacji pracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i organizacji pracy dziennego opiekuna;
- 3) współpracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i dziennego opiekuna z rodzicami;
- 4) bezpiecznego i dostosowanego do potrzeb rozwojowych dzieci środowiska pobytu dzieci w żłobku lub klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna.

§ 5. Standardy podnoszenia jakości w zakresie pracy z dziećmi obejmują:

- 1) stworzenie warunków do odpoczynku dzieci w ogrodzie;
- 2) włączanie dzieci w organizację posiłków, w tym w sposób umożliwiający interakcję dzieci i personelu;
- 3) zapewnienie przez personel warunków umożliwiających wysłuchanie dzieci przez inne dzieci;
- 4) umożliwienie dzieciom przynoszenia rzeczy osobistych, które są dla nich ważne i ułatwiają im rozstanie z rodzicem i pobyt w instytucji opieki;
- 5) zachowania personelu w stosunku do dzieci uwzględniające:
 - a) nazywanie reakcji emocjonalnych dzieci,
 - b) żegnanie się przez personel opuszczający instytucję opieki z dziećmi;
 - c) unikanie sformułowań bezosobowych,

- d) dbałość o to, aby kolejne elementy dnia były dla dzieci przewidywalne, a dzieci były uprzedzane o zmianach w planie dnia,
 - e) aranżowanie przestrzeni tak, aby dzieci mogły widzieć, co robią inni uczestnicy grupy,
 - f) dawanie dzieciom wskazówek, jak ze sobą współpracować,
 - g) opisywanie przez personel podczas wspólnych zabaw z dziećmi zachowań dzieci,
 - h) zachęcanie dzieci do udziału w organizacji aktywności,
 - i) dawanie dziecku czas na pożegnanie się z grupą przed pójściem do domu,
 - j) umożliwienie dzieciom pomagania innym,
 - k) wspieranie nauki podejmowania wyborów przez dzieci,
 - l) realizację działań umożliwiających dzieciom obserwację dłuższych procesów związanych z uprawą roślin,
 - m) zapewnienie dzieciom dostępu do prawdziwych przedmiotów codziennego użytku,
 - n) zapewnienie dzieciom możliwości zabawy materiałami naturalnymi,
 - o) zachęcanie dzieci, podczas aktywności na świeżym powietrzu, do eksploracji terenu,
 - p) wspieranie w kontynuacji wykonywanego zadania,
 - r) wspieranie umiejętności niemowlaków przez naśladowanie ich gestów, ekspresji i wydawanych dźwięków,
 - s) używanie pytań inicjujących rozmowę lub działanie dziecka,
 - t) modulowanie głosu ze względu na wypowiedziane komunikaty,
 - u) używanie pytań zachęcających dziecko do rozszerzania wypowiedzi,
 - w) komentowanie nowych inicjatywy i umiejętności dziecka z docenieniem jego starań,
 - y) aktywne uczestniczenie w zabawach ruchowych,
 - z) stwarzanie możliwości zabawy wodą, piaskiem, błotem, plasteliną lub innymi masami do ugniatania i modelowania,
 - za) organizację przestrzeni, która dostarcza dzieciom wyzwań ruchowych,
 - zb) umożliwienie dzieciom poznawania różnych zapachów,
 - zc) kierowanie uwagi dzieci na otaczające bodźce,
 - zd) zachęcanie dzieci do używania przedmiotów w różnorodny sposób;
- 6) umożliwienie dzieciom tańczenia i śpiewania w ciągu całego dnia;
- 7) zapewnienie dzieciom miejsca na tworzenie zarówno wewnątrz budynku, jak i w ogrodzie.

§ 6. Standardy podnoszenia jakości w zakresie organizacji pracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i organizacji pracy dziennego opiekuna obejmują:

- 1) określenie, w profilu kompetencji personelu, wartości, jakimi osoby pracujące z dziećmi mają kierować się w swojej pracy;
- 2) wspieranie personelu w realizowaniu autorskich pomysłów i dzieleniu się inspiracjami;
- 3) umożliwienie personelowi uczestnictwa w ramach godzin pracy w osobistej superwizji;
- 4) zapewnienie personelowi udziału w cyklicznych spotkaniach, podczas których jest omawiana bieżąca praca z dziećmi;
- 5) zapewnienie personelowi udziału w szkoleniach z zewnętrznymi ekspertami w wymiarze nie niższym niż 10 godzin rocznie;
- 6) wypracowanie przez personel wspólnych sposobów prowadzenia systematycznej obserwacji rozwoju dzieci;
- 7) zapewnienie spotkań z rodzicami w godzinach pracy personelu, poza czasem pracy z dziećmi;
- 8) zapewnienie łatwego dostępu personelowi i rodzicom do danych kontaktowych instytucji zajmujących się ochroną dzieci i zapewniających pomoc w kryzysowych sytuacjach;
- 9) opracowanie przez personel wraz z rodzicami indywidualnego programu pobytu w instytucji opieki dzieci o specjalnych potrzebach zdrowotnych;
- 10) zapewnienie dzieciom codziennego wychodzenia na świeże powietrze, chyba że poziom zanieczyszczenia powietrza na to nie pozwala;
- 11) zapewnienie dzieciom odzieży umożliwiającej wychodzenie na zewnątrz, niezależnie od pogody;
- 12) realizację przez personel planu adaptacji indywidualnie dla każdego dziecka, z uwzględnieniem, aby adaptacja nie odbywała się w tym samym czasie dla wszystkich nowoprzybyłych dzieci;
- 13) zapewnienie rodzeństwom lub dzieciom, które się znają, możliwości wspólnej zabawy i innych kontaktów;
- 14) zapewnienie, aby kontakt z dzieckiem miały stale te same osoby, które budują z nim relacje i stopniowo przejmują nad nim opiekę;
- 15) stopniowe wydłużanie pobytu dziecka w instytucji opieki;
- 16) poinformowanie rodziców przez personel, przed rozpoczęciem adaptacji dziecka, że może się ona wiązać z trudnymi dla nich emocjami;
- 17) organizację warsztatów adaptacyjnych dla rodziców;

18) wsparcie rodziców podczas rozstania z dzieckiem pozostawionym w instytucji opieki.

§ 7. Standardy podnoszenia jakości w zakresie współpracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i dziennego opiekuna z rodzicami obejmują:

- 1) przeprowadzanie, co najmniej raz w roku, badania satysfakcji rodziców, dotyczącego relacji rodziców z kadrą instytucji sprawującej opiekę oraz panującej atmosfery;
- 2) uwzględnianie wyników badania, o którym mowa w pkt 1, w modyfikacji pracy instytucji opieki;
- 3) powołanie w instytucji opieki rady rodziców;
- 4) umożliwienie rodzicom, na podstawie określonych zasad, korzystania z pomieszczeń i ogrodu należących do instytucji opieki;
- 5) stworzenie warunków do wolontariatu rodziców;
- 6) umożliwienie rodzicom włączania się w codzienne zajęcia z dziećmi;
- 7) umożliwienie rodzicom zamieszczania informacji na tablicach informacyjnych, w aplikacji lub mediach społecznościowych należących do instytucji opieki;
- 8) organizację warsztatów dla rodziców, podczas których będą mieć możliwość poddawania refleksji własnej praktyki rodzicielskiej;
- 9) wsparcie rodziców przez personel w rozwiązywaniu trudnych sytuacji z dzieckiem;
- 10) umożliwienie rodzicom przez personel wspólnych spotkań w swoim gronie;
- 11) wsparcie rodziców przez personel w nawiązaniu kontaktów ze specjalistami spoza instytucji opieki;
- 12) proponowanie rodzicom przez personel aktywności, które mogą wykonać wspólnie z dzieckiem poza instytucją opieki;
- 13) informowanie rodziców przez personel o warsztatach i spotkaniach dotyczących rozwoju i wychowania dzieci organizowanych poza instytucją opieki;
- 14) zapoznanie rodziców przez personel z listą objawów infekcji, które uniemożliwiają pobyt dziecka w instytucji opieki;
- 15) rozmowy personelu z rodzicami na temat właściwego ubierania dzieci, zwłaszcza ich nieprzeżrewania;
- 16) zapoznanie rodziców przez personel z negatywnymi konsekwencjami rozpowszechniania wizerunku dzieci w Internecie;
- 17) dbałość przez personel o to, aby rozmowy między dorosłymi na temat dzieci nie odbywały się w ich obecności.

§ 8. Standardy podnoszenia jakości w zakresie bezpiecznego i dostosowanego do potrzeb rozwojowych dzieci środowiska pobytu dzieci w żłobku lub klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna obejmują:

- 1) tworzenie miejsc zachęcających dzieci do wspólnego czytania;
- 2) dostęp do zapewnienia warunków do sprzątanania dla dzieci wewnątrz placówki, jak i w ogrodzie;
- 3) stworzenie przestrzeni, która jest podzielona na kilka stref i wyposażona w zróżnicowane zabawki i materiały, w których dzieci mogą podejmować różnorodne działania dostosowane do ich potrzeb rozwojowych;
- 4) stworzenie przestrzeni w sposób umożliwiający jej przekształcenie w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci;
- 5) stworzenie przestrzeni w sposób umożliwiający dzieciom malowanie, rysowanie na dużych powierzchniach;
- 6) dostosowanie przestrzeni placówki do zorganizowania zabaw wodą;
- 7) oznakowanie osobistych rzeczy dzieci w sposób umożliwiający rozpoznawanie tych rzeczy przez personel;
- 8) stworzenie miejsca, w którym prace dzieci są powieszane na wysokości ich wzroku;
- 9) stworzenie przestrzeni, w której każde dziecko ma swoje miejsce do przechowywania ubrań na zmianę;
- 10) stworzenie miejsca, w którym dzieci mają możliwości samodzielnie odstawić naczynia po skończeniu posiłku;
- 11) stworzenie strefy aktywności wyposażonej w prawdziwe przedmioty i materiały naturalne;
- 12) stworzenie miejsca, w którym jest lustro, umożliwiające dzieciom oglądanie całej swojej sylwetki;
- 13) stworzenia miejsca, w którym jest pusta ściana, umożliwiająca oglądanie cieni;
- 14) stworzenie miejsca umożliwiającego suszenie mokrych ubrań;
- 15) zapewnienie dzieciom specjalnych ubrań do tzw. "brudnych" zabaw;
- 16) stworzenie miejsca na różne nieużywane aktualnie pomoce edukacyjne;
- 17) pomalowanie ścian na barwy jasne, stonowane, pastelowe;
- 18) zapewnienie jednolitej kolorystyki podłóg i zasłon;
- 19) nieużywanie muzyki jako tła akustycznego;

- 20) zapewnienie elementów ograniczających akustyczność pomieszczenia (poduchy, zasłony);
- 21) zapewnienie możliwości regulowania jasności światła (oświetlenie boczne, punktowe, ściemniacze itp.);
- 22) zapewnienie przenośnych lamp;
- 23) zapewnienie miejsca, gdzie dorośli mogą usiąść i porozmawiać bez obecności dzieci;
- 24) zapewnienie miejsca, gdzie rodzice zostawiają wierzchnie ubranie;
- 25) zapewnienie przestrzeni dla dzieci niechodzących do swobodnego przemieszczania się po ogrodzie, gdzie mogą czworakować;
- 26) zapewnienie dzieciom możliwości zabaw wodą, piaskiem, materiałami sypkimi, kamieniami, patykami.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.²⁾

MINISTER
RODZINY, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 września 2023 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. poz. 2121), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 79 ustawy z dnia ... o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka „Aktywny rodzic” (Dz. U. poz. ...).

UZASADNIENIE

Jednym z aspektów systemowego wsparcia rodzin wychowujących małe dzieci jest ułatwienia rodzicom godzenia obowiązków rodzicielskich z aktywnością zawodową, w szczególności przez dążenie do rozwoju systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Wobec tego resort rodziny podejmuje działania mające na celu zarówno zapewnienie dostępnej terytorialnie i finansowo opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, jak i podniesienia jakości sprawowanej opieki. W ocenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opieka sprawowana jako następna po rodzicach jest szczególnie ważna i powinna być świadczona w odpowiednich standardach. Celem wprowadzenia ujednoliconych i obligatoryjnych standardów jest zapewnienie rodziców o umieszczeniu dziecka w instytucji opieki o potwierdzonym standardzie jakości opieki i edukacji. Dlatego docelowo od dnia 1 stycznia 2026 r. wszystkie instytucje opieki będą musiały obligatoryjnie spełnić standardy minimum określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rodziny. Spełnienie standardów przez instytucje opieki będzie monitorowane w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych.

Projektowane rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 realizuje upoważnienie ustawowe zawarte w art. 6c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Na mocy tego przepisu minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, standardy opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia tym dzieciom wysokiej jakości opieki dostosowanej do ich potrzeb rozwojowych, wskazując na standardy niezbędne i fakultatywne.

Należy zauważyć, że w przypadku Polski struktura właścicielska instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 charakteryzuje się wysokim udziałem podmiotów prywatnych. Na koniec 2023 r. udział publicznych (gminnych) żłobków i klubów dziecięcych wynosił odpowiednio 26% i 19%. Natomiast w przypadku dziennych opiekunów udział podmiotów zatrudnionych przez gminę wynosił 5%. Uwarunkowania te powodują, że zobligowanie do powszechnego wprowadzenia dodatkowych warunków realizacji działalności polegającej na świadczeniu opieki będzie się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz może zniechęcać do dalszego prowadzenia lub zakładania działalności w tym obszarze. To z kolei przełoży się na dostępność miejsc opieki, której zwiększenie jest teraz dla Polski jednym z działań priorytetowych wobec realizacji Programu MALUCH+ (obecnie AKTYWNY MALUCH) i potrzeb w tym obszarze. Proponuje się zatem określenie standardów, które obligatoryjnie będą musiały być spełnione

bez ponoszenia dodatkowych kosztów przez podmioty, oraz tych, które podmioty będą mogły spełniać, aby podnieść jakość świadczonych usług.

W celu uniknięcia negatywnych skutków zbyt szybkiego wprowadzenia regulacji objętych kamieniem A57G przy nieprzygotowanym dostatecznie systemie wczesnej edukacji i opieki strona polska zakłada, że nowelizacja ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, która zostałaby przyjęta do końca 2024 r., będzie zakładać wydłużone *vacatio legis* na wejście w życie przepisów wprowadzających obligatoryjne standardy opieki. Takie rozwiązanie umożliwi osiągnięcie kamienia milowego do końca 2024 r., przy faktycznym wejściu w życie przedmiotowych standardów jako obligatoryjnych od dnia 1 stycznia 2026 r. Umożliwi to przygotowanie instytucji opieki do wdrożenia standardów, a wcześniej – na skutek projektowanych zmian prawnych – doprowadzi do sytuacji, w której zapewniona zostanie dostępność terytorialna i finansowa instytucji opieki w każdej gminie. Umożliwi to również dostosowanie się do nowego porządku prawnego podmiotów prywatnych, które stanowią większość instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w Polsce, a jednocześnie nie zniechęci do tworzenia nowych miejsc opieki w kulminacyjnym etapie wdrażania programu rozwoju instytucji opieki. Jednocześnie do tego czasu planuje się przeszkolić opiekunów, kadry zarządzające oraz pracowników gmin kontrolujących instytucje opieki do wdrażania przyjętych standardów (m.in. szkolenia współfinansowane ze środków EFS+ w ramach krajowego Programu FERS).

Jednym z zaleceń Rady Unii Europejskiej jest wprowadzenie standardów jakości opieki i edukacji obowiązujących na terenie danego kraju. W polskim systemie opieki obecnie nie są regulowane jako obligatoryjne standardy opieki i edukacji.

Projekt jest odpowiedzią na zarzuty dotyczące braku ujednoliconego sposobu wdrożenia standardów opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym wytycznych edukacyjnych, związanego z fakultatywnym do tej pory charakterem ich wprowadzania.

W projekcie określono standardy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowanej w instytucjach opieki, które mają być realizowane w formie planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego. Wdrożenie standardów będzie obowiązkowe od dnia 1 stycznia 2026 r. w części dotyczącej standardów niezbędnych do osiągnięcia oraz będzie wskazywało na standardy fakultatywne, czyli obszary rozwoju instytucji opieki podnoszące jakość opieki wraz ze wskazaniem, jak należy je monitorować i ewaluować.

W projekcie opracowano standardy niezbędne, jakie musi spełnić podmiot tworzący instytucje opieki nad dziećmi do lat 3, aby mógł zostać wpisany do rejestru żłobków i klubów dziecięcych albo do wykazu dziennych opiekunów (bądź jakie musi spełnić w określonym czasie, aby nie zostać wykreślony z rejestru lub wykazu) oraz określono standardy fakultatywne do spełnienia w trakcie prowadzenia działalności polegającej na sprawowaniu opieki nad dziećmi do lat 3. W przypadku standardów fakultatywnych proponuje się podzielić je na 4 obszary:

- 1) pracy z dziećmi;
- 2) organizacji pracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i organizacji pracy dziennego opiekuna;
- 3) współpracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i dziennego opiekuna z rodzicami;
- 4) bezpiecznego i dostosowanego do potrzeb rozwojowych dzieci środowiska pobytu dzieci w żłobku lub klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna.

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

W ocenie projektodawcy regulacje zawarte w projekcie nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie podlega on notyfikacji technicznej. Ponadto nie podlega on notyfikacji usługowej.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Rozwiązania zaproponowane w projekcie nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Sekretarz Stanu Aleksandra Gajewska</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Tomasz Pactwa Dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, tel. 538 117 230</p>	<p>Data sporządzenia 26 kwietnia 2024 r.</p> <p>Źródło art. 6c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338 i)</p> <p>Nr w Wykazie prac Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Jednym z aspektów systemowego wsparcia rodzin wychowujących małe dzieci jest ułatwienia rodzicom godzenia obowiązków rodzicielskich z aktywnością zawodową, w szczególności przez dążenie do rozwoju systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Wobec tego resort rodziny podejmuje działania mające na celu zarówno zapewnienie dostępnej terytorialnie i finansowo opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, jak i podniesienia jakości sprawowanej opieki. W ocenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opieka sprawowana jako następna po rodzicach jest szczególnie ważna i powinna być świadczona w odpowiednich standardach. Celem wprowadzenia ujednoliconych i obligatoryjnych standardów jest zapewnienie rodziców o umieszczeniu dziecka w instytucji opieki o potwierdzonym standardzie jakości opieki i edukacji. Dlatego docelowo od dnia 1 stycznia 2026 r. wszystkie instytucje opieki będą musiały obligatoryjnie spełnić standardy minimum określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rodziny. Spełnienie standardów przez instytucje opieki będzie monitorowane w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych.

Projektowane rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 realizuje upoważnienie ustawowe zawarte w art. 6c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Na mocy tego przepisu minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, standardy opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia tym dzieciom wysokiej jakości opieki dostosowanej do ich potrzeb rozwojowych, wskazując na standardy niezbędne i fakultatywne.

Należy zauważyć, że w przypadku Polski struktura właścicielska instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 charakteryzuje się wysokim udziałem podmiotów prywatnych. Na koniec 2023 r. udział publicznych (gminnych) żłobków i klubów dziecięcych wynosił odpowiednio 26% i 19%. Natomiast w przypadku dziennych opiekunów udział podmiotów zatrudnionych przez gminę wynosił 5%. Uwarunkowania te powodują, że zobligowanie do powszechnego wprowadzenia dodatkowych warunków realizacji działalności polegającej na świadczeniu opieki będzie się wiązać z dodatkowymi kosztami oraz może zniechęcać do dalszego prowadzenia lub zakładania działalności w tym obszarze. To z kolei przełoży się na dostępność miejsc opieki, której zwiększenie jest teraz dla Polski jednym z działań priorytetowych wobec realizacji Programu MALUCH+ (obecnie *AKTYWNY MALUCH*) i potrzeb w tym obszarze. Proponuje się zatem określenie standardów, które obligatoryjnie będą musiały być spełnione bez ponoszenia dodatkowych kosztów przez podmioty, oraz tych, które podmioty będą mogły spełniać, aby podnieść jakość świadczonych usług.

W celu uniknięcia negatywnych skutków zbyt szybkiego wprowadzenia regulacji objętych kamieniem A57G przy nieprzygotowanym dostatecznie systemie wczesnej edukacji i opieki strona polska zakłada, że nowelizacja ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, która zostałaby przyjęta do końca 2024 r., będzie zakładać wydłużone *vacatio legis* na wejście w życie przepisów wprowadzających obligatoryjne standardy opieki. Takie rozwiązanie umożliwi osiągnięcie kamienia milowego do końca 2024 r., przy faktycznym wejściu w życie przedmiotowych standardów jako obligatoryjnych od dnia 1 stycznia 2026 r. Umożliwi to przygotowanie instytucji opieki do wdrożenia standardów, a wcześniej – na skutek projektowanych zmian prawnych – doprowadzi do sytuacji, w której zapewniona zostanie dostępność terytorialna i finansowa instytucji opieki w każdej gminie. Umożliwi to również dostosowanie się do nowego porządku prawnego podmiotów prywatnych, które stanowią większość instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w Polsce, a jednocześnie nie zniechęci do tworzenia nowych miejsc opieki w kulminacyjnym etapie wdrażania programu rozwoju instytucji opieki. Jednocześnie do tego czasu planuje się przeszkolić opiekunów, kadry

zarządzające oraz pracowników gmin kontrolujących instytucje opieki do wdrażania przyjętych standardów (m.in. szkolenia współfinansowane ze środków EFS+ w ramach krajowego Programu FERS).

Jednym z zaleceń Rady Unii Europejskiej jest wprowadzenie standardów jakości opieki i edukacji obowiązujących na terenie danego kraju. W polskim systemie opieki obecnie nie są regulowane jako obligatoryjne standardy opieki i edukacji.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projekt jest odpowiedzią na zarzuty dotyczące braku ujednoliconego sposobu wdrożenia standardów opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym wytycznych edukacyjnych, związanego z fakultatywnym do tej pory charakterem ich wprowadzania.

W projekcie określono standardy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowanej w instytucjach opieki, które mają być realizowane w formie planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego. Wdrożenie standardów będzie obowiązkowe od dnia 1 stycznia 2026 r. w części dotyczącej standardów niezbędnych do osiągnięcia oraz będzie wskazywało na standardy fakultatywne, czyli obszary rozwoju instytucji opieki podnoszące jakość opieki wraz ze wskazaniem, jak należy je monitorować i ewaluować.

W projekcie opracowano standardy niezbędne jakie musi spełnić podmiot tworzący instytucje opieki nad dziećmi do lat 3, aby mógł zostać wpisany do rejestru żłobków i klubów dziecięcych albo do wykazu dziennych opiekunów (bądź jakie musi spełnić w określonym czasie, aby nie zostać wykreślony z rejestru lub wykazu) oraz określono standardy fakultatywne do spełnienia w trakcie prowadzenia działalności polegającej na sprawowaniu opieki nad dziećmi do lat 3.

W przypadku standardów fakultatywnych proponuje się podzielić je na 4 obszary:

- 1) pracy z dziećmi;
- 2) organizacji pracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i organizacji pracy dziennego opiekuna;
- 3) współpracy personelu zatrudnionego w żłobku lub klubie dziecięcym i dziennego opiekuna z rodzicami;
- 4) bezpiecznego i dostosowanego do potrzeb rozwojowych dzieci środowiska pobytu dzieci w żłobku lub klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna.

Nie ma możliwości osiągnięcia celów projektu środkami pozalegisłacyjnymi.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

1. Malta.

Program nauczania:

- Wytyczne nie określają sztywnego programu nauczania, ale nakreślają ogólne obszary, które powinny być objęte edukacją dzieci w wieku od 0 do 3 lat.
- Do tych obszarów należą m.in.: rozwój mowy i języka, umiejętności motoryczne, poznawanie świata, sztuka i muzyka, rozwój społeczny i emocjonalny.

Personel:

- Wytyczne określają kwalifikacje i wymagania stawiane personelowi żłobków.
- Personel musi posiadać odpowiednie wykształcenie i doświadczenie w pracy z małymi dziećmi.
- Powinien być również zaangażowany w rozwój zawodowy i na bieżąco informowany o najnowszych badaniach i praktykach w zakresie edukacji wczesnodziecięcej.

Środowisko:

- Wytyczne określają normy dotyczące środowiska fizycznego żłobków.
- Środowisko powinno być bezpieczne, czyste i sprzyjające zabawie i uczeniu się.
- Powinno być również wyposażone w odpowiednie materiały i sprzęt.

Współpraca z rodzicami:

- Placówka powinna regularnie współpracować z rodzicami, aby informować ich o postępach dziecka i zapewniać im możliwość udziału w jego edukacji.

Ocena:

- Wytyczne określają procedury oceny jakości edukacji i opieki w żłobkach.

- Ocena powinna obejmować obserwację personelu i dzieci, przegląd dokumentacji oraz rozmowy z rodzicami.

Dodatkowe informacje:

- Więcej informacji na temat wytycznych edukacyjnych w opiece nad dziećmi do lat 3 na Malcie można znaleźć na stronie internetowej **National Standards for Early Childhood Education and Care Services (0-3 Years) | Planipolis (unesco.org)**

2. Węgry

Wytyczne edukacyjne w opiece nad dziećmi do lat 3 na Węgrzech obejmują szereg zasad i zaleceń dotyczących rozwoju i edukacji małych dzieci. Opierają się one na najnowszych badaniach naukowych i mają na celu zapewnienie dzieciom najlepszej możliwej opieki i edukacji w tym ważnym okresie rozwoju.

Główne cele wytycznych to:

- Promowanie zdrowego rozwoju fizycznego, emocjonalnego, społecznego i poznawczego dzieci.
- Zapewnienie dzieciom bezpiecznego i stymulującego środowiska do nauki i zabawy.
- Wspieranie rodziców i opiekunów w opiece nad dziećmi i ich wychowaniu.

Wytyczne obejmują następujące obszary:

Rozwój fizyczny:

- Dzieci powinny mieć dużo okazji do ruchu i zabawy na świeżym powietrzu.
- Powinny być zachęcane do rozwoju motoryki grubej i drobnej.
- Powinny mieć zdrową dietę i wystarczającą ilość snu.

Rozwój społeczny i emocjonalny:

- Dzieci powinny mieć bezpieczne i wspierające środowisko, w którym mogą się uczyć i rozwijać.
- Powinny mieć możliwość nawiązywania relacji z innymi dziećmi i dorosłymi.
- Powinny uczyć się wyrażać swoje emocje i radzić sobie z nimi w zdrowy sposób.

Rozwój poznawczy:

- Dzieci powinny mieć wiele okazji do odkrywania i uczenia się poprzez zabawę.
- Powinny być narażone na różnorodne bodźce sensoryczne.
- Powinny być zachęcane do rozwiązywania problemów i krytycznego myślenia.

Język i komunikacja:

- Dzieci powinny mieć dużo okazji do słuchania języka i mówienia.
- Powinny być narażone na różnorodne rodzaje języka, w tym książki, piosenki i rozmowy.
- Powinny uczyć się używać języka do komunikowania swoich potrzeb i pomysłów.

Sztuka i kreatywność:

- Dzieci powinny mieć wiele okazji do wyrażania siebie poprzez sztukę i kreatywność.
- Powinny być narażone na różnorodne rodzaje sztuki i materiałów kreatywnych.
- Powinny być zachęcane do eksperymentowania i wyrażania swojej wyobraźni.

Wytyczne są dostępne w języku węgierskim na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej: https://www.oktatas.hu/kepesitesek_elismertetese/english/contact_information

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Dzienni opiekunowie	2 117, w tym zatrudnionych przez gminy 100 (pod opieką mają 12 960 dzieci, w tym 783 niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki)	Dane administracyjne wstępne na koniec 2023 r.	Podniesienie jakości opieki (w tym edukacji) nad dziećmi w wieku do lat 3
Kluby dziecięce	3 256, w tym jako opiekun 2 564, a jako pielęgniarka 59 (883 klubów dziecięcych dysponuje następującą liczbą miejsc: 17 726, w tym sprawują opieką nad	Dane administracyjne wstępne na koniec 2023 r.	Podniesienie jakości opieki (w tym edukacji) nad dziećmi w wieku do lat 3

budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0				
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0				
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0				
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Rodzice dzieci do lat 3 będą mieli pewność, że ich dzieci uczęszczającą do żłobka lub klubu dziecięcego bądź znajdują się pod opieką dziennego opiekuna, którzy sprawują opiekę wg ujednoliconych standardów.										
Niemierzalne												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie będzie miało wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz pracowników jst zajmujących się kontrolą, tj. w celu przygotowania ich do realizacji rozporządzenia zostaną przeprowadzone szkolenia ze środków europejskich – alokacja w działaniu 2.2. wynosi 27,58 mln zł. Ponadto ze środków krajowych zostaną opracowane podręczniki metodologiczne - jeden dla opiekunek jak sprawować wysokiej jakości opiekę zgodnie z projektowanymi standardami, drugi dla pracowników gmin jak											

	<p>kontrolować spełnienie przez instytucje opieki nad dziećmi do lat 3 standardów określonych projektowanym rozporządzeniem.</p> <p>Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.</p>
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

- tak
 nie
 nie dotyczy

- zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

- zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

- tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Rozporządzenie określa realizowane w formie planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego standardy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Unormowanie standardów ma służyć zwiększeniu bezpieczeństwa dzieci i personelu. Ma także usystematyzować, w jakich obszarach powinny być prowadzone zajęcia, tak aby zapewnić rozwój dziecka oraz jak prowadzić monitoring i ewaluację działań czy współpracować z rodzicami. Część tych kwestii jest normowana w regulaminach instytucji oraz innych dokumentach wewnętrznych. Projekt rozporządzenia wprowadza konieczność uregulowania ich w jednym dokumencie, który zapewni transparentność dla podmiotu prowadzącego żłobek lub klub dziecięcy lub zatrudniającego dziennego opiekuna, osób sprawujących opiekę nad dziećmi oraz rodziców.

Informacje dotyczące spełnienia standardów będą wprowadzane przez podmioty oraz pracowników gmin, którzy kontrolują instytucje opieki, w system informatyczny Rejestr Żłobków, udostępnianym przez ministra właściwego do spraw rodziny.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie wywierało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

- środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

- demografia
 mienie państwowe
 inne:

- informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Nie wpływa na pozostałe obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie dotyczy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak.